STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
YVESE BOTA
přednesené dne 6. listopadu 2008 [1]

1. Může osoba, které byl odebrán její německý řidičský průkaz v roce 1997 za řízení pod vlivem alkoholu, a která neprokázala, že je znovu způsobilá k řízení, používat rakouský řidičský průkaz, který jí byl vydán předtím v roce 1964? Takovou otázku položil Soudnímu dvoru Landgericht Mannheim (Německo).

2. Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se odlišuje od věcí, které Soudní dvůr až doposud projednával, a to tím, že oba řidičské průkazy vydané dvěma různými členskými státy byly vydány této osobě před přistoupením Rakouské republiky do Evropské unie v roce 1995.

3. Vzhledem k těmto datům jsou rozhodnými akty Společenství směrnice Rady 80/1263/EHS ze dne 4. prosince 1980 o zavedení řidičského průkazu Společenství [2], směrnice Rady 91/439/EHS ze dne 29. července 1991 o řidičských průkazech [3], jakož i rozhodnutí Komise 2000/275/ES ze dne 21. března 2000 o rovnocennosti některých skupin řidičských průkazů [4].

4. Soudní dvůr bude tedy muset z hlediska této právní úpravy nejprve určit, zda uvedená osoba mohla mít za takových okolností platné dva řidičské průkazy, když čl. 7 odst. 5 směrnice 91/439 stanoví, že nikdo nesmí být držitelem řidičských průkazů více než jednoho členského státu.

5. Tato otázka povede dále Soudní dvůr k tomu, aby se znovu zabýval rozsahem čl. 8 odst. 2 a 4 této směrnice, který členskému státu umožňuje odmítnout uznat platnost

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Úř. věst. L 375, s. 1. Tato směrnice vstoupila v platnost dne 1. ledna 1983.

3 — Úř. věst. L 237, s. 1; Zvl. vyd. 07/01, s. 317. Směrnice ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 ze dne 29. září 2003 (Úř. věst. L 284, s. 1, dále jen „směrnice 91/439“; Zvl. vyd. 01/04, s. 447).

4 — Úř. věst. L 91, s. 1; Zvl. vyd. 07/04, s. 392.

řidičského průkazu vydaného jiným členským státem, jestliže jeho držiteli bylo na území prvního členského státu omezeno, pozastaveno, odňato nebo zrušeno řidičské oprávnění.

I – Právní rámec

A – *Právo Společenství*

1. Směrnice 80/1263

6. V tomto stanovisku předložím důvody, pro které se domnívám, že čl. 7 odst. 5 směrnice 91/439 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby určitá osoba mohla být držitelem dvou řidičských průkazů, jednak pokud první řidičský průkaz vydaný třetím státem byl vydán před vstupem v platnost směrnice 80/1263, a jednak pokud se před vstupem v platnost směrnice 91/439 tato osoba, která již byla držitelkou řidičského průkazu uznávaného na území Společenství, podrobí zkoušce způsobilosti požadované pro vydání řidičského průkazu.

8. Pro účely ulehčení pohybu osob uvnitř Společenství nebo jejich usazování v jiném členském státě, než je stát, ve kterém tyto osoby získaly řidičský průkaz, zavedla směrnice 80/1263 vzor řidičského průkazu Společenství.

9. Podle článku 1 prvního pododstavce této směrnice je vnitrostátní řidičský průkaz vydaný podle vzoru Společenství platný jak ve vnitrostátním, tak i v mezinárodním provozu.

7. Uvedu rovněž, proč podle mého názoru musí být čl. 8 odst. 2 a 4 posledně uvedené směrnice vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby za okolností ve věci v původním řízení členský stát odmítl uznat platnost řidičského průkazu, který byl předtím vydán jiným členským státem.

10. Článek 8 odst. 1 první pododstavec uvedené směrnice stanoví, že držitel řidičského průkazu vydaného členským státem,

který má bydliště na území jiného členského státu, musí ve lhůtě jednoho roku, který následuje po změně bydliště, provést výměnu svého průkazu. Členský stát, ve kterém má bydliště, mu pak vydá řidičský průkaz odpovídající kategorie.

11. Podle čl. 8 odst. 1 druhého pododstavce směrnice 80/1263 členský stát, který provede výměnu řidičských průkazů, musí zaslat starý řidičský průkaz orgánům členského státu vydání.

2. Směrnice 91/439

12. Směrnice 91/439, která k 1. červenci 1996 zrušila směrnici 80/1263, zavedla zásadu vzájemného uznávání řidičských průkazů [5].

13. Článek 7 odst. 1 písm. a) směrnice 91/439 stanoví minimální podmínky, za kterých musí být vydán řidičský průkaz, a podrobuje jeho vydání úspěchu při výkonu zkoušky k získání řidičského oprávnění a zdravotní způsobilosti.

14. Body 14.1 a 15 přílohy III, na kterou toto ustanovení odkazuje, konkrétně stanoví, že řidičský průkaz nelze vydat nebo obnovit žadatelům nebo řidičům, kteří jsou závislí na alkoholu nebo drogách nebo kteří nejsou závislí na těchto látkách, ale pravidelně je zneužívají.

15. Krom toho čl. 7 odst. 5 směrnice 91/439 stanoví, že nikdo nesmí být držitelem řidičských průkazů více než jednoho členského státu.

16. Článek 8 odst. 2 této směrnice stanoví, že členský stát, ve kterém má držitel řidičského průkazu obvyklé bydliště, může uplatňovat své vnitrostátní předpisy týkající se omezení, pozastavení, odnětí nebo zrušení řidičského oprávnění na držitele řidičského průkazu vydaného jiným členským státem.

5 — Viz čl. 1 odst. 2.

17. Článek 8 odst. 4 uvedené směrnice zní následovně:

„Každý členský stát může odmítnout uznat platnost jakéhokoli řidičského průkazu vydaného jiným členským státem osobě, na kterou se na území prvého členského státu vztahuje některé z opatření podle odstavce 2.

Každý členský stát může rovněž odmítnout vydat řidičský průkaz žadateli, na kterého se vztahuje takové opatření v jiném členském státě.“

3. Rozhodnutí 2000/275

18. Směrnice 91/439/EHS stanoví, že členské státy mají stanovit, které skupiny řidičských průkazů vydaných před zavedením této směrnice odpovídají skupinám definovaným v článku 3 uvedené směrnice [6]. Účelem rozhodnutí 2000/275 je zavést tabulky rovnocennosti mezi oběma těmito skupinami řidičských průkazů [7].

6 — Viz článek 10 první pododstavec směrnice 91/439 a bod 3 odůvodnění rozhodnutí 2000/275.

7 — Viz článek 2 rozhodnutí 2000/275.

19. Vzory řidičských průkazů vydávaných v Rakousku mezi 1. lednem 1956 a 1. listopadem 1997 jsou obsaženy v příloze k tomuto rozhodnutí, a jsou tedy uznávány jako rovnocenné vzoru podle práva Společenství.

B – *Vnitrostátní právo*

20. Nařízení o přístupu osob k provozu na pozemních komunikacích (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr, dále jen „FeV“) stanoví ve svém § 28 odst. 1, že držitelé řidičského průkazu vydaného členským státem Evropské unie jsou oprávněni řídit na území Spolkové republiky Německo motorová vozidla.

21. Podle § 28 odst. 4 bodu 3 FeV se však toto oprávnění nepoužije na osoby, kterým byl řidičský průkaz v Německu odňat předběžně nebo pravomocně soudem nebo s okamžitou vykonatelností či pravomocně správním orgánem.

22. Podle § 69 odst. 1 německého trestního zákoníku (Strafgesetzbuch) příslušný trestní soud odejme řidičský průkaz řidiči odsouzenému za porušení předpisů v oblasti silnič-

ního provozu, pokud je takový řidič považován za osobu nezpůsobilou k řízení motorových vozidel. V souladu s § 69a téhož zákoníku je toto odnětí spojeno s uložením dočasného zákazu podat žádost o nový řidičský průkaz na dobu od šesti měsíců do pěti let.

23. Ustanovení § 20 FeV a § 11, na který odkazuje, stanoví, že vydání nového řidičského průkazu poté, co byl řidičský průkaz odňat nebo se jej dotyčný vzdal, podléhá prokázání, že žadatel splnil požadované podmínky fyzické nebo duševní způsobilosti, což lze prokázat předložením lékařsko-psychologického posudku.

24. Krom toho § 21 zákona o provozu na pozemních komunikacích (Straβenverkehrsgesetz) stanoví, že trestem odnětí svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem bude potrestán ten, kdo řídí motorové vozidlo, aniž by byl držitelem potřebného řidičského průkazu.

II – Skutkový stav a původní řízení

25. Dne 28. října 1964 vydaly rakouské orgány K. Schwarzovi, rakouskému státnímu příslušníkovi, řidičský průkaz. V roce 1968 mu po změně bydliště na území Německa a na jeho žádost vydaly příslušné německé orgány na základě jeho rakouského řidičského oprávnění německý řidičský průkaz. Svůj rakouský řidičský průkaz si K. Schwarz ponechal.

26. Dne 9. května 1988 vrátil K. Schwarz příslušným německým orgánům svůj německý řidičský průkaz a poté dne 11. listopadu 1993 podal žádost o nový německý řidičský průkaz. Jelikož se úspěšně podrobil lékařsko-psychologické prohlídce požadované německým zákonem, vydal mu dne 3. května 1994 Ordnungsamt Mannheim (správní oddělení policie města Mannheim) nový řidičský průkaz, aniž by mu byl odebrán jeho rakouský řidičský průkaz.

27. Rozsudkem ze dne 1. prosince 1997 odsoudil Amtsgericht Mannheim K. Schwarze k peněžitému trestu ve výši 50 DEM za každý den 40 denní sazby za řízení motorového vozidla pod vlivem alkoholu. Byl mu odňat jeho německý řidičský průkaz a stanoveno šestiměsíční období, během kterého nemohl požádat o nový řidičský průkaz. Podle německého zákona musí K. Schwarz k získání nového řidičského průkazu prokázat, že je znovu způsobilý k řízení motorových vozidel a předložit k tomu zejména lékařsko-psychologický posudek.

28. Dne 24. července 2000 podal K. Schwarz u Ordnungsamt Mannheim žádost o nový řidičský průkaz. Tento orgán rozhodnutím ze dne 2. dubna 2001 tuto žádost zamítl, jelikož K. Schwarz nepředložil požadovaný lékařsko-psychologický posudek.

29. Dne 30. ledna 2006 vydal Amtsgericht Mannheim vůči K. Schwarzovi trestní příkaz, kterým jej odsoudil k peněžitému trestu ve výši 25 eur za každý den 30 denní sazby, protože byl uznán vinným, že dne 11. dubna 2005 řídil motorové vozidlo bez řidičského průkazu.

30. Během druhé silniční kontroly provedené v Mannheimu dne 23. prosince 2005 předložil K. Schwarz svůj rakouský řidičský průkaz, který ještě měl, protože ten mu nebyl odebrán při vydání jeho německého řidičského průkazu v roce 1968 a pak v roce 1994. Vyvstala tedy otázka platnosti jeho rakouského řidičského průkazu.

31. Rozsudkem ze dne 22. června 2006 zprostil Amtsgericht Mannheim K. Schwarze obžaloby, že na německém území řídil motorové vozidlo bez platného řidičského průkazu.

32. Staatsanwaltschaft Mannheim podalo proti tomuto rozsudku odvolání u Landgericht Mannheim. V odvolání požadovalo, aby byl K. Schwarz odsouzen z důvodu, že dne 23. prosince 2005 řídil motorové vozidlo bez platného řidičského průkazu.

III – Předběžné otázky

33. Landgericht Mannheim, který pojal pochybnosti ohledně platnosti rakouského řidičského průkazu, se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je – i přes rozpor s čl. 7 odst. 5 směrnice 91/439/EHS – z hlediska práva Společenství možné, aby byl občan EU držitelem platného německého řidičského průkazu a dalšího řidičského průkazu vydaného jiným členským státem, přičemž oba průkazy byly získány před přistoupením zahraničního členského státu k EU, a pokud ano

2) je právním následkem odnětí později uděleného druhého německého řidičského průkazu z důvodu deliktu spáchaného v opilosti, ke kterému došlo před 1. lednem 1999, kdy vstoupilo v platnost [nařízení o řidičském oprávnění („Fahrerlaubnisverordnung“)] to, že i platnost dříve uděleného prvního zahraničního řidičského průkazu už nemusí

být v Německu po přistoupení zahraničního členského státu uznána, i když doba zákazu řízení v Německu již uplynula?“

36. Předkládající soud se tak dotazuje Soudního dvora, zda z hlediska čl. 7 odst. 5 směrnice 91/439, který stanoví, že nikdo nesmí být držitelem řidičských průkazů více než jednoho členského státu, může být evropský občan za takových okolností, jaké nastaly v původním řízení, držitelem dvou řidičských průkazů.

IV – Analýza

34. K. Schwarzovi, držiteli rakouského řidičského průkazu a německého řidičského průkazu, které byly vydány před přistoupením Rakouské republiky k Evropské unii, byl odňat německý řidičský průkaz. Několik let po tomto odnětí předložil příslušným orgánům během silniční kontroly na německém území svůj rakouský řidičský průkaz.

37. V případě kladné odpovědi na první otázku předkládající soud žádá Soudní dvůr, aby se vyslovil k tomu, zda čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 musí být vykládán v tom smyslu, že členský stát může odmítnout uznat osobě, které byl na jeho území odňat její řidičský průkaz, platnost řidičského průkazu, který jí byl vydán dříve jiným členským státem před jeho přistoupením k Evropské unii.

35. Předkládající soud si tedy klade otázku, zda se K. Schwarz dopustil deliktu spočívajícího v tom, že řídil vozidlo bez řidičského průkazu nebo zda německé orgány musí uznat rakouský řidičský průkaz jako platný navzdory skutečnosti, že mu byl odňat německý řidičský průkaz.

38. Poté, co uvedu, jaký je podle mého názoru dosah čl. 7 odst. 5 směrnice 91/439, odůvodním, proč se domnívám, že K. Schwarz mohl být platně držitelem dvou řidičských průkazů. Poté vysvětlím, proč podle mého názoru může Spolková republika Německo z důvodu odnětí německého řidičského průkazu odmítnout uznat platnost rakouského řidičského průkazu.

A – *Úvodní poznámky*

39. Nejprve je třeba upřesnit dosah čl. 7 odst. 5 směrnice 91/439 v rámci systému, který zavedla.

40. Směrnice 91/439 má zajistit volný pohyb osob na území Evropské unie a zlepšit na tomto území bezpečnost provozu na pozemních komunikacích [8].

41. Pro tyto účely upřesňuje čl. 1 odst. 2 této směrnice, že řidičské průkazy vydané členskými státy se vzájemně uznávají. Tato povinnost uznávání řidičských průkazů umožňuje evropskému občanu pohybovat se volně ve 27 členských státech Evropské unie s jedním řidičským průkazem.

42. Důsledkem zásady vzájemného uznávání řidičských průkazů zavedené tímto ustanovením je čl. 7 odst. 5 uvedené směrnice, který stanoví, že nikdo nesmí být držitelem řidičských průkazů více než jednoho členského státu. Jelikož má totiž členský stát povinnost uznat řidičský průkaz vydaný jiným členským státem, postačuje tento průkaz sám o sobě k volnému pohybu na území Evropské unie.

43. Držení jediného řidičského průkazu je podle mého názoru rovněž prostředkem, jak zefektivnit omezující opatření, která mohou příslušné orgány členského státu přijmout vůči držiteli tohoto průkazu. Skutečnost, že řidičské oprávnění je zhmotněno v jediném řidičském průkazu, umožňuje zabránit tomu, aby jeho držitel v případě odnětí mohl používat jiný řidičský průkaz, a obejít tak sankci, která mu byla uložena.

44. Směrnice 91/439 tak stanoví, že příslušné orgány, které provádí výměnu řidičského průkazu vydaného jiným členským státem, musí vrátit starý průkaz příslušným orgánům tohoto jiného členského státu [9]. V případě výměny řidičského průkazu vydaného třetím státem, musí držitel vrátit starý řidičský průkaz příslušným orgánům členského státu, které výměnu provádí [10].

45. V důsledku toho podléhá vydání nového řidičského průkazu v rámci výměny řidičských průkazů vrácení starého řidičského průkazu. V analýze, která následuje, uvidíme,

8 — Viz první bod odůvodnění.

9 — Viz čl. 8 odst. 3 této směrnice.

10 — Viz čl. 8 odst. 6 druhý pododstavec uvedené směrnice.

že se toto posledně uvedené pravidlo nepoužije na věc v původním řízení, a to z důvodu chronologického průběhu skutkového stavu.

46. Na otázky předložené předkládajícím soudem, je tedy třeba podle mého názoru odpovědět z hlediska těchto úvah.

B – *K první předběžné otázce*

47. Svou první otázkou si předkládající soud klade otázku, zda za takových okolností jako ve věci v původním řízení mohl být K. Schwarz platně držitelem dvou řidičských průkazů.

48. Je třeba stručně připomenout skutkový stav v původním řízení.

49. Ze spisu vyplývá, že K. Schwarz získal rakouský řidičský průkaz v roce 1964. Poté v roce 1968 po změně svého bydliště na území Německa, a na jeho žádost, mu příslušné německé orgány vydaly na základě jeho rakouského řidičského průkazu německý řidičský průkaz. Poté co K. Schwarz vrátil v roce 1988 příslušným orgánům svůj německý řidičský průkaz, získal v roce 1994 nový německý průkaz. V roce 1968, stejně jako v roce 1994, nepožadovaly příslušné německé orgány, aby K. Schwarz vrátil svůj rakouský řidičský průkaz. K. Schwarz byl tedy až do odnětí svého německého řidičského průkazu za řízení ve stavu opilosti v roce 1997 držitelem dvou řidičských průkazů. Nyní K. Schwarz využívá svůj rakouský řidičský průkaz.

50. Vzhledem k těmto okolnostem jsem toho názoru, že je třeba rozlišovat mezi situací, ve které nastaly skutečnosti před vstupem v platnost směrnice 80/1263, a situací, ve které nastaly skutečnosti před vstupem v platnost směrnice 91/439.

51. Při prvním vydání německého řidičského průkazu v roce 1968 totiž nebyla Rakouská republika ještě členem Evropské unie. Krom toho v této době neexistovala žádná právní úprava Společenství týkající se řidičských průkazů, a zejména výměny řidičských průkazů vydaných třetím státem za řidičský průkaz členského státu. Spolková republika Německo mohla tedy platně vydat německý řidičský průkaz K. Schwarzovi, aniž by za to požadovala rakouský řidičský průkaz.

52. V roce 1994, při vydání druhého německého řidičského průkazu, nebyla směrnice 91/439 ještě použitelná. Podle čl. 12 odst. 1 této směrnice totiž musí členské státy přijmout právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 1. července 1996.

53. Naopak směrnice 80/1263, která použitelná byla, stanovila, že řidičský průkaz vydaný třetím státem a vyměněný za průkaz podle vzoru Společenství, musí být vrácen příslušným orgánům členského státu, který provedl výměnu.

54. Ze sporu v původním řízení nicméně vyplývá, že vydání německého průkazu dne 3. května 1994 nenásledovalo po výměně za rakouský řidičský průkaz, ale vycházelo z pouhé žádosti o získání řidičského průkazu na německém území.

55. Jelikož právo Společenství neobsahovalo v dané době žádnou právní úpravu, která by bránila členskému státu vydat řidičský průkaz osobě, která již byla držitelkou jiného průkazu, a jelikož Spolková republika Německo neměla fyzické prostředky k tomu, aby ověřila, zda K. Schwarz byl již držitelem jednoho řidičského průkazu [11], mohl K. Schwarz legitimně získat druhý řidičský průkaz.

56. Je pravda, že čl. 1 odst. 2 směrnice 91/439 ukládá členským státům povinnost uznávat řidičské průkazy vydané před přistoupením členského státu vydání k Evropské unii [12]. Konstatuji však, že čl. 7 odst. 5 této směrnice nemá retroaktivní účinek a nevyžaduje tedy povinnost volit za takových okolností mezi automatickou ztrátou prvního řidičského průkazu nebo neplatností druhého.

57. Naproti tomu se však domnívám, že poté, co dne 1. července 1996 vstoupila v platnost směrnice 91/439, je k tomu, aby byl čl. 7 odst. 5 této směrnice poskytnut užitečný účinek

11 — Případy týkající se řidičských průkazů, které dříve řešil Soudní dvůr, nám prokazují, že i se vstupem v platnost směrnice 91/439 a povinnosti držet pouze jeden řidičský průkaz, je v praxi dost obtížné ověřit, zda je osoba již držitelkou řidičského průkazu vydaného jiným členským státem. Je zřejmé, že příslušné orgány členského státu vydání budou i nadále narážet na obtíže, dokud v rámci Evropské unie nebude v provozu síť souborů obsahujících řidičské průkazy účastníků silničního provozu. V tomto ohledu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/126/ES ze dne 20. prosince 2006 o řidičských průkazech (Úř. věst. L 403, s. 18), která má nahradit směrnici 91/439, a která vstoupí v platnost dne 19. ledna 2013, výslovně stanoví ve svém čl. 7 odst. 5 písm. b), c) a d), že členský stát odmítne vydat řidičský průkaz, jestliže zjistí, že žadatel již je držitelem řidičského průkazu. Je upřesněno, že členské státy musí u ostatních členských států ověřit, zda daný žadatel již je držitelem jiného řidičského průkazu, pokud pro takovou domněnku existují přiměřené důvody. Za účelem splnění tohoto požadavku budou členské státy využívat síť řidičských průkazů EU, a to od okamžiku jejího zprovoznění.

12 — Viz bod 1 odůvodnění rozhodnutí 2000/275. Připomínám rovněž, že průkazy vydané rakouskými orgány mezi 1. lednem 1956 a 1. listopadem 1997 jsou uznávány jako rovnocenné se vzorem Společenství.

nezbytné, aby dotyčná osoba byla držitelkou pouze jednoho řidičského průkazu.

58. Za tímto účelem se mi zdá logické, aby byl řidičský průkaz, který byl vydán po tomto datu, i když jeho držitel má již jeden řidičský průkaz uznávaný na území Společenství, považován za neplatný.

59. Vzhledem ke všem předcházejícím skutečnostem mám za to, že za okolností, které nastaly ve věci v původním řízení, mohl být K. Schwarz držitelem dvou platných řidičských průkazů, což ostatně, jak se zdá, uznává předkládající soud i Komise Evropských společenství [13].

60. Nicméně skutečnost, že K. Schwarz mohl za těchto zvláštních okolností držet dva platné řidičské průkazy, mu nesmí podle mého názoru umožnit obcházet opatření týkající se odnětí, které přijaly německé orgány v roce 1997, a povinnost podrobit se zkoušce způsobilosti pro řízení potvrzené lékařsko-psychologickým posudkem.

13 — Viz bod 11 předkládacího rozhodnutí a body 22 až 26 vyjádření Komise.

C – K druhé předběžné otázce

61. Otázkou, která nyní vyvstává, tedy je, zda odnětí řidičského průkazu, které provedly německé orgány, a které se týká německého řidičského průkazu, může mít rovněž důsledky pro platnost rakouského řidičského průkazu a zabránit tak K. Schwarzovi, aby tento průkaz používal.

62. Zdá se, že Komise připouští, že takové opatření nemá na uvedený průkaz dopad. Má za to, že, kdyby byl rakouský průkaz vydán v době, kdy odnětí jiného průkazu doposud nepozbylo svých účinků, mohla by Spolková republika Německo na základě čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 odmítnout uznání rakouského průkazu. Komise nicméně poznamenává, že v době vydání rakouského průkazu nebyl jeho držiteli odňat žádný jiný řidičský průkaz. Proto se domnívá, že německé orgány musí uznat rakouský řidičský průkaz navzdory odnětí německého řidičského průkazu.

63. Nesdílím tento názor, a to z následujících důvodů.

64. Zajisté je ustálenou judikaturou, že povinnost vzájemného uznávání řidičských průkazů platí bez jakýchkoli formalit a neponechává členským státům žádný prostor pro uvážení, pokud jde o opatření, kterými mají této povinnosti dostát [14].

65. Naopak čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 obsahuje jasnou výjimku z této zásady. Stanoví totiž, že každý členský stát může odmítnout uznat platnost jakéhokoli řidičského průkazu vydaného jiným členským státem, pokud se na držitele na území prvního členského státu vztahuje omezení, pozastavení, odnětí nebo zrušení řidičského oprávnění.

66. Jak jsem již uvedl v bodě 58 svého stanoviska ve věcech, ve kterých byly vydány rozsudky ze dne 26. června 2008, Wiedemann a Funk, jakož i Zerche a další [15], toto ustanovení umožňuje členskému státu zajistit, aby osoby, které považoval po ukončení právního postupu, který je v souladu s předpisy Společenství, za osoby nezpůsobilé k řízení z důvodu, že představují nebezpečí, nemohly používat řidičský průkaz vydaný jiným členským státem.

67. Soudní dvůr nicméně rozhodl, že členský stát nemůže odmítnout uznat řidičský průkaz vydaný jiným členským státem osobě, které byl v tomto prvním státě řidičský průkaz odňat, pokud byl tento průkaz vydán poté, co uplynulo období zákazu žádat o nový řidičský průkaz, kterému toto opatření podléhalo [16]. Stejně je tomu tehdy, pokud odnětí nepodléhá žádnému období zákazu žádat o nový řidičský průkaz, a pokud byl nový řidičský průkaz vydán až po odnětí [17].

68. Ve výše uvedených věcech Kapper a Kremer držitelé řidičských průkazů, jejichž platnost byla zpochybněna, získali své řidičské průkazy po odnětí nebo po uplynutí období zákazu žádat o nový řidičský průkaz. Příslušné orgány nicméně mohly v souladu s čl. 7 odst. 1 písm. a) směrnice 91/439 přezkoumat, zda jsou tyto osoby znovu způsobilé k řízení, a zda stav, kdy představují nebezpečí pominul.

69. Ve věci v původním řízení je tomu jinak. K. Schwarz totiž získal svůj rakouský řidičský průkaz 43 let předtím, než došlo ke spáchání protiprávního jednání, které vedlo k odnětí německého řidičského průkazu. Krom toho

14 — Viz zejména rozsudek ze dne 29. října 1998, Awoyemi (C-230/97, Recueil s. I-6781, body 41 a 42).

15 — C-329/06 a C-343/06 (Sb. rozh. s. I-4635), jakož i C-334/06 až C-336/06 (Sb. rozh. s. I-4691).

16 — Viz rozsudek ze dne 29. dubna 2004, Kapper (C-476/01, Recueil, s. I-5205, bod 76).

17 — Usnesení ze dne 28. září 2006, Kremer (C-340/05, body 34 a 35).

Ordnungsamt Mannheim odmítl dne 2. dubna 2001 vydat K. Schwarzovi nový řidičský průkaz z toho důvodu, že nepředložil požadovaný lékařsko-psychologický posudek, a že tedy neprokázal, že je znovu způsobilý k řízení.

70. Po odnětí jeho německého řidičského průkazu, a po šestiměsíčním období zákazu požádat o nový řidičský průkaz, proto nemohl žádný orgán ověřit jeho způsobilost k řízení. Podle mého názoru ani pouhé držení jednoho řidičského průkazu získaného řadu let před spácháním protiprávního jednání neumožňuje ověřit, že K. Schwarz splňuje podmínky zdravotní způsobilosti požadované čl. 7 odst. 1 písm. a) směrnice 91/439.

71. V tomto ohledu připomínám, že z bodů 14.1 a 15 přílohy III této směrnice vyplývá, že řidičský průkaz nelze vydat nebo obnovit osobě, která je závislá na alkoholu nebo drogách nebo která není závislá na těchto látkách, ale pravidelně je zneužívá.

72. Lékařsko-psychologický posudek požadovaný na základě těchto bodů německými orgány k vydání nového průkazu umožňuje právě ověřit způsobilost osoby, které byl odňat řidičský průkaz za řízení ve stavu opilosti.

73. Pokud bychom připustili, že by K. Schwarz mohl používat svůj rakouský řidičský průkaz, i když se nepodrobil žádné zkoušce, která by potvrzovala jeho způsobilost k řízení, vedlo by to k obcházení bezpečnostních pravidel stanovených směrnicí 91/439 a k porušení jejího cíle, kterým je přispět ke zlepšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích.

74. Připomínám, že to je právě důvod, pro který uvedená směrnice stanoví, že každý může být držitelem pouze jednoho řidičského průkazu. Držení dvou řidičských průkazů v takovém velmi zvláštním případě, jako ve věci v původním řízení, nesmí narušovat dvojí účel směrnice 91/439, tedy jednak volný pohyb osob prostřednictvím zásady vzájemného uznávání řidičských průkazů, a jednak zlepšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích.

75. Jinými slovy, ačkoli K. Schwarz může být držitelem dvou řidičských průkazů, nic to nemění na tom, že má pouze jedno řidičské oprávnění.

76. Nebylo by v souladu se směrnicí 91/439 povolit osobě, která se dopustila závažného porušení zákona o silničním provozu, aby mohla používat druhý řidičský průkaz, i když není prokázáno, že je tato osoba znovu způsobilá k řízení.

77. Vzhledem k výše uvedenému mám za to, že členský stát může na základě čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 odmítnout uznat osobě, které byl na jeho území odňat její řidičský průkaz, platnost řidičského průkazu, který jí byl vydán dříve jiným členským státem.

78. Vzhledem ke všem těmto úvahám jsem toho názoru, že čl. 7 odst. 5 směrnice 91/439 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby určitá osoba mohla být držitelem dvou řidičských průkazů, a to pokud byl jednak první řidičský průkaz vydaný třetím státem vydán před vstupem v platnost směrnice 80/1263, a jednak pokud se tato osoba, která je již držitelkou řidičského průkazu uznávaného na území Společenství, podrobí před vstupem v platnost směrnice 91/439 zkoušce způsobilosti požadované pro vydání řidičského průkazu. Mám však za to, že čl. 8 odst. 2 a 4 posledně uvedené směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby za okolností ve věci v původním řízení členský stát odmítl uznat platnost řidičského průkazu, který byl předtím vydán jiným členským státem.

79. Na závěr se mi zdá užitečné připomenout schematicky obecný přehled používání zásady vzájemného uznávání řidičských průkazů a výjimek z ní tak, jak vyplývá ze směrnice 91/439 a judikatury Soudního dvora.

80. Na základě směrnice 91/439:

– občan Evropské unie nesmí být držitelem řidičských průkazů více než jednoho členského státu;

– členský stát nemůže vydat řidičský průkaz osobě, která nemá na jeho území bydliště alespoň po dobu šesti měsíců, nebo osobě, která je závislá na alkoholu nebo drogách;

– řidičský průkaz vydaný členským státem je na území ostatních členských států předmětem vzájemného uznávání;

– členský stát však může za určitých podmínek uplatňovat na řidičský průkaz svá rozhodnutí týkající se omezení, pozastavení, odnětí nebo zrušení řidičského oprávnění, a

– členské státy mají mezi sebou povinnost loajální spolupráce.

81. Na základě judikatury Soudního dvora platí toto:

– Soudní dvůr rozhodl ve výše uvedeném rozsudku Awoyemi, že povinnost vzájemného uznávání platí bez jakýchkoli formalit a neponechává členským státům žádný prostor pro uvážení, pokud jde o opatření, kterými mají této povinnosti dostát [18];

– Soudní dvůr uvedl ve výše uvedeném rozsudku Kapper, jakož i v usnesení Halbritter [19] a výše uvedeném usnesení Kremer, že pokud uplynulo období zákazu žádat o nový řidičský průkaz na území hostitelského členského státu, nebo pokud s odnětím nebylo takové období spojeno, nemůže tento členský stát odmítnout uznat platnost jakéhokoli řidičského průkazu vydaného později jiným členským státem;

– Soudní dvůr zakotvil ve výše uvedeném rozsudku Wiedemann a Funk výjimku z této zásady vzájemného uznávání. Uvedl, že členský stát může odmítnout osobě, které byl na jeho území odňat řidičský průkaz a toto odnětí podléhá zákazu požádat o nový řidičský průkaz, uznat nový řidičský průkaz vydaný jiným členským státem v průběhu tohoto období zákazu [20], a

– měl za to, že osoba, jejíž řidičské oprávnění bylo omezeno, nesmí mít možnost získat řidičský průkaz v rozporu s podmínkou bydliště. Soudní dvůr totiž rozhodl, že tato podmínka přispívá především k boji proti „turistice za řidičskými průkazy“ v situaci, kdy neexistuje úplná harmonizace právních úprav členských států týkajících se vydávání řidičských průkazů. Krom toho, jelikož je tato podmínka předběžnou podmínkou pro ověření splnění ostatních podmínek uložených směrnicí 91/439, má zvláštní význam [21]. Soudní dvůr zde vyzdvihl nutnost zajištění bezpečnosti na pozemních komunikacích.

18 — Body 41 a 42.
19 — Usnesení ze dne 6. dubna 2006 (C-227/05).
20 — Viz výše uvedený rozsudek Wiedemann a Funk (bod 65).
21 — Tamtéž (body 68 až 71). Viz rovněž výše uvedený rozsudek Zerche a další (body 65 až 68).

82. Vzhledem k výše uvedenému se mi zdá jasné, že soudržná judikatura Soudního dvora tak, jak ji vykládám, vyjadřuje úsilí o vzájemné sladění výkonu svobody pohybu s nezbytností zajistit všem, kteří jí využívají, nezbytné podmínky bezpečnosti.

83. Zdá se mi vhodné poukázat na to, že svoboda pohybu může konkrétně existovat pouze za podmínky, že občané, kteří ji vykonávají, nebudou z tohoto důvodu vystaveni nepřiměřenému nebezpečí. Takové nebezpečí představuje podle mého názoru osoba, která, ačkoli byla uznána nezpůsobilou k řízení soudním nebo správním rozhodnutím, nicméně pokračuje nadále v řízení, aniž by splnila podmínky, které jsou nyní požadovány platnou směrnicí.

84. Zdá se mi proto oprávněné tvrdit, že za současného stavu právních předpisů Společenství nepostačuje judikatura k zabránění takovým situacím.

85. Tato věc, i kdyby Soudní dvůr přijal náš návrh, nesporně dokazuje v tomto ohledu existenci právní mezery ponechané směrnicí 91/439. Kdyby bylo totiž rozhodnuto, jak to navrhuji, že Spolková republika Německo oprávněně odmítla uznat platnost rakouského řidičského průkazu K. Schwarze, mohl by se tento bez obtíží pohybovat s uvedeným průkazem v ostatních členských státech Evropské unie, kde by představoval stejné nebezpečí jako v Německu.

86. Z těchto důvodů se mi zdá užitečné, aby se zákonodárce Společenství tímto problémem zabýval za účelem dosažení vhodného řešení.

V – Závěry

87. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na otázky položené Landgericht Mannheim následujícím způsobem:

„Článek 7 odst. 5 směrnice Rady 91/439/EHS ze dne 29. července 1991 o řidičských průkazech, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 ze dne 29. září 2003, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby určitá osoba mohla být držitelem dvou řidičských průkazů, a to pokud byl jednak první řidičský průkaz

vydaný třetím státem vydán před vstupem v platnost směrnice Rady 80/1263/EHS ze dne 4. prosince 1980 o zavedení řidičského průkazu Společenství, a jednak pokud se tato osoba, která je již držitelkou řidičského průkazu uznávaného na území Společenství, podrobí před vstupem v platnost směrnice 91/439 zkoušce způsobilosti požadované pro vydání řidičského průkazu.

Krom toho čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439, ve znění nařízení č. 1882/2003, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby za okolností ve věci v původním řízení členský stát odmítl uznat platnost řidičského průkazu, který byl předtím vydán jiným členským státem.“